

تاثیر وام خود اشتغالی کسب و کار خانگی زنان سرپرست خانوار بر درآمد خانواده

مینا صادقی^۱

mohandes1991@gmail.com

چکیده

اکثر کار آفرینان و کسانی که کسب و کار خانگی راه اندازی کرده‌اند، در ابتدا دارای ثروت زیادی برای شروع کار نبوده و لذا باید با سرمایه نسبتاً اندک کار خود را آغاز کنند. یکی از راه‌های کسب سرمایه‌ی اولیه وام خود اشتغالی است. در این مقاله به معرفی کسب و کار خانگی، مزایای آن و تاثیر وام خود اشتغالی بر کسب و کار زنان سرپرست خانوار تحت حمایت سازمان بهزیستی پرداخته شده است. (مسلم خانی ۱۳۹۰: ۱۰) تاثیر وام خود اشتغالی بر روی درآمد خانوار توسط روش آماری ویلکاکسون سنجیده شد و از این سنجش نتیجه شد که معیار تصمیم‌گیری (sig) از سطح معنی‌دار $\alpha=0.05$ کوچکتر است لذا فرض صفر مسئله که عدم تفاوت سطح درآمد خانوارها قبل و بعد از دریافت وام خود اشتغالی زنان سرپرست خانوار است رد و فرض یک مسئله که وجود تفاوت در میزان درآمد خانوارها قبل و بعد از دریافت وام است پذیرفته می‌شود. و این بدین معنا است که با دریافت وام خود اشتغالی میزان درآمد خانواده‌ها افزایش یافته است.

واژه‌های کلیدی: کسب و کار خانگی، کارآفرینی، زنان سرپرست خانوار، وام خود اشتغالی، آزمون ویلکاکسون

بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵، بیش از ۱۶ میلیون نفر از جمعیت کل کشور را افرادی بین سنین ۲۰ تا ۳۹ سال (سنین فعالیت) تشکیل می‌دهند که تنها ۲۵٪ این جمعیت را مردان به خود اختصاص می‌دهند. این آمار بیانگر این است که حدود ۱۲ میلیون نفر زن ایرانی پتانسیل کار کردن را دارند، اما باید یک بازار کار مناسب با توجه به شرایط و وظایف خود پیدا کنند. زنان علاوه بر مسئولیتی که در کار خود دارند، در درجه اول باید به وظیفه‌ی مادری خود عمل کنند. علاوه بر این، در برخی از موارد مشکلات و محدودیت‌هایی که از نظر فرهنگی وجود دارد، مانع از فعالیت آزاد برای زنان و دختران می‌شود. این محدودیت‌ها در جوامع کوچکتر و بخصوص در برخی از روستاها بیشتر نمایان است.

بار مسئولیت زنان سرپرست خانوار چند برابر سنگین‌تر از دیگر زنان است. آن‌ها به خاطر محدودیت‌هایی که همسرانشان دارند علاوه بر مسئولیت مادر و همسر بودن باید چرخ زندگی را نیز بچرخانند و نان‌آور خانه باشند. پس بخاطر محدودیت‌های نام برده شده بهترین شغل برای اینگونه زنان مشاغلی است که دارای ویژگی‌های زیر باشد:

۱. دارای ساعت کاری انعطاف پذیر، قانون کار و مرخصی مناسبی باشد که زن شاغل بتواند به دیگر وظایفش و نقشی که در خانواده دارد، رسیدگی کند.

۲. به علت فشار کاری و روانی بسیار بالایی که بر روی این دسته از زنان است، سختی کار باید متناسب با توانمندی زنان باشد تا دچار افسردگی و خستگی مفرط نشود.

و مشاغلی دارای ویژگی‌های فوق هستند که:

۱. در خانه بتوان آن‌ها را انجام داد. (کسب و کار خانگی)

۲. اشتغال در آن به صورت نیمه وقت و یا تمام وقت باشد.

۳. به صورت پروژه ای انجام شود. (در این صورت نیازمند تخصص و مهارت خاصی است).

بر اساس قانونی که دولت جمهوری اسلامی ایران در سند چشم انداز ۲۰ ساله به عنوان قانون هدفمند سازی و حمایت از کسب و کار خانگی تصویب کرد، منظور از مشاغل یا کسب و کار خانگی آن دسته از فعالیت‌هایی است که از سوی عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب طرح کسب و کار بدون مزاحمت و مخدوش کردن آرامش دیگر واحدهای مسکونی همجوار شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالایی قابل عرضه به بازار خارج از محل سکونت می‌شود. (مسلم خانی، ۱۳۹۰)

۲- انواع کسب و کار

کسب و کار زمانی شروع می‌شود که شخص به جواب این سوال دست پیدا کند که اگر این کار را انجام دهد به وی کمک می‌کند که به هدف خود برسد؟ وقتی به جواب این سوال یقینا پی برد و به این نتیجه رسید که با انجام دادن این کار به هدف و سود مناسبی می‌رسد بهترین زمان برای شروع کسب و کار است.

هر صنعتی بر اساس درآمد و میزان استخدام سالیانه اندازه‌ی استاندارد برای خود تعریف می‌کند. بر حسب این استانداردها به کسب و کارهایی که در آن شرکت‌ها به صورت مستقل کار انجام دهند و تعداد پرسنل آن‌ها کمتر از ۵۰۰ نفر باشد، کسب و کار کوچک^۱ می‌گویند و اگر تعداد پرسنل بیش از ۵۰۰ نفر باشد، به آن کسب و کار بزرگ^۲ می‌گویند

¹ Small Business

² Big Business

در آمریکا حدود ۵/۲۲ میلیون کسب و کار مستقل از کشاورزی و زراعت وجود دارد که ۹۹ درصد آن کسب و کار کوچک به حساب می آید (www.hamikar.ir).

۲-۱ خود اشتغالی چیست؟

خود اشتغالی نوعی از اشتغال است که در آن فرد برای خود کار کرده و کارفرمای خودش است. از مشخصات بارز خود اشتغالی، ریسک پذیری زیاد می باشد چون فرد شاغل درآمد ثابت ندارد و درآمد فرد بستگی به محیط و شرایط داخلی و خارجی کارگاه دارد. کسب و کارهای خود اشتغالی عموماً در زمره ی کارگاه های کوچک صورت می گیرد و عموماً بخش خدمات را تحت پوشش قرار می دهد.

۲-۲ کسب و کار خانگی

کسب و کار خانگی که یکی از زیر شاخه های کسب و کار کوچک محسوب می شود یکی از بخش های حیاتی و ضروری فعالیت های اقتصادی هر کشوری، مخصوصاً کشورهای پیشرفته در قرن ۲۱ محسوب می شود. بنابر تعریف به هر نوع فعالیت اقتصادی که در محل سکونت شخص با استفاده از امکانات و وسایل منزل راه اندازی شود کسب و کار خانگی می گویند که یک نوع خود اشتغالی است. کسب و کار خانگی از نظر ایجاد شغل، نوآوری و عرضه محصول یا خدمات موجب تنوع و دگرگونی زیادی در اجتماع و اقتصاد هر کشوری شده است. همچنین برای جوانان و مخصوصاً زنان سرپرست خانوار کسب و کارهای خانگی نقطه شروع مناسبی برای راه اندازی کسب و کارهای شخصی است. زیرا راه اندازی آن بسیار ساده و آسان و البته کم هزینه تر نسبت به سایر فعالیت های بیرونی است.

۲-۳ مزایای انجام کسب و کار خانگی:

- از آنجایی که کارهای خانگی هم یک کسب و کار و یک تجارت است، شباهت زیادی به کارهای تجاری دیگری دارد. ولی برخی از این مزایا منحصر به کارهای خانگی است. برخی از این مزایا عبارتند از:
۱. از آنجایی که فرد کار فرمای خودش است، در هر ساعت که بخواهد می تواند کار انجام دهد و دارای آزادی در کار است.
  ۲. فرد می تواند هم کار کند و هم، زمان بیشتری را در خانه و کنار خانواده بگذراند. این مسئله برای زنان سرپرست خانوار امتیاز بزرگی است چون در خانه عهده دار مسئولیت های زیادی هستند.
  ۳. هزینه ابتدایی و راه اندازی و مالیات کمتری نسبت به مشاغل دیگر پرداخت می شود.
  ۴. افرادی که توانایی بدنی کمی دارند (افراد معلول) هم می توانند کارهای خانگی را انجام دهند.
  ۵. نیاز به اخذ مجوز خاصی ندارد. (www.karafarini.ir)

۲-۴ انواع مشاغل و کارهایی را که می توان در خانه انجام داد:

اگر محل کار در جلب نظر مشتری مهم نباشد می توان فرصت های شغلی بسیاری را به وجود آورد. در هنگام شروع برای یک کسب و کار باید نظرات و تمایلات جامعه ای را که در آن زندگی می کنیم را در نظر بگیریم. بر این اساس ۱۲ شغل مناسب برای کسب و کار خانگی به صورت زیر است: (Home business magazine \ Priscilla Y-Huff, 19th July 2012).

۱. دکوراسیون داخلی: انجام دکور و تزئین خانه های مشتریان، ادارات، سالن های پذیرایی و ....

۲. کنترینگ: صنعت آماده سازی و طبخ غذا در خانه و سرو آن در محل دیگر
۳. خدمات تمیز کردن ساختمانی: تمیز کردن پنجره‌ها، فرش و.....
۴. خدمات آموزشی: تدریس خصوصی و کمک به دانش آموزان و افرادی که قصد ادامه ی تحصیل در دوره بزرگسالان را دارند.
۵. فروش سیار مواد غذایی: آماده سازی مواد غذایی در خانه و فروش آن در خیابان یا فروشگاه‌های محلی
۶. استفاده از مهارت‌های شخصی: استفاده از مهارت ها برای تعمیرات، نصب
۷. نگهداری و پرورش از گیاهان : مانند پرورش گیاهان تزئینی یا پرورش قارچ و..
۸. نگهداری و پرورش حیوانات :نگهداری حیواناتی مانند مرغ،کبک و ..
۹. تعمیر و نگهداری استخر، چشمه های معدنی برای آپارتمان،ها و اماکن تفریحی
۱۰. مدیریت شبکه
۱۱. کار های بهداشتی و درمانی: مانند پانسمان و تزریقات
۱۲. خدمت و نگهداری از افراد بیمار و سالمند
۱۳. خدمات فنی: تایپ، کارهای طراحی و چاپ

۲-۵ وام خود اشتغالی

هدف از پرداخت وام خود اشتغالی راه اندازی کسب و کارهای کوچک است. این تسهیلات حالت حمایتی دارد و ممکن است نتواند کل هزینه های راه اندازی یک کارگاه و کسب و کار را تامین کند. تسهیلات اعطایی با کارمزد چهار درصد است و بازپرداخت آن به صورت اقساط ماهانه یا دوره ای در سال است.

واجبین شرایط دریافت وام خود اشتغالی:

۱. فاع التحصیلان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی
  ۲. دیپلمه های فنی و کار دانش
  ۳. دارندگان مدرک فنی و حرفه ای از مراکز آموزشی دولتی و یا آموزشگاههای آزاد فنی و حرفه ای
  ۴. دارندگان ایده های کارآفرینی
  ۵. برگزیدگان مسابقات مهارت ملی، جشواره خوارزمی و مخترعین
- سازمان بهزیستی کشور در راستای تحقق بخشی از اهداف عالی نظام جمهوری اسلامی ایران جهت برپایی و عدالت اجتماعی، برقرای رفاه و پاسداری از بنیان خانواده شکل گرفته شده است. از آنجایی که لازمه ی داشتن جامعه ای بالنده و پویا داشتن خانواده هایی مستحکم و پویا است، زنان نقش مهم و بسزایی در این امر مهم دارند، به خصوص زنانی که تحت هر شرایطی سرپرست خانوار هستند. این قشر مستعد کمک و حمایت مالی و اجتماعی زیادی از طرف جامعه و سازمان بهزیستی کشور هستند. از جمله فعالیت هایی که سازمان بهزیستی در راستای حمایت از زنان سرپرست خانواده انجام می دهد می توان به چند مورد زیر اشاره کرد:

۱. اجرای طرح گروههای همیار زنان خود سرپرست
۲. آموزشهای فنی و حرفه ای مبتنی بر امکانات جامعه
۳. اجرای طرح اسکان موقت و حمایت اجتماعی از زنان فاقد سرپناه

۴. پرداخت وام خود اشتغالی از محل تبصره های مصوب
۵. تامین بیمه خدمات درمانی خانواده های تحت پوشش
۶. سواد آموزی اعضای خانواده خدمت گیرنده
۷. توزیع شیرخشک به فرزندان خانواده های نیازمند
۸. پرداخت ودیعه مسکن
۹. توزیع آرد یارانه ای
۱۰. طرح کمک به ازدواج زنان سرپرست خانوار و دختران خود سرپرست
۱۱. پرداخت حق بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار روستایی و عشایر
۱۲. توانمند سازی مددجویان از طریق مددکار روستا (www.behzisti.ir)

۲-۶ زن سرپرست خانوار کیست؟

بنابر تعریف زن سرپرست خانوار به کسی گفته می شود که:

۱. همسرش فوت کرده و دیگر ازدواج نکرده است.
۲. از همسرش طلاق گرفته است و اکنون سرپرستی ندارد.
۳. به علت اختلاف با همسرش با او زندگی نمی کند و از او طلاق هم نگرفته است.
۴. همسرش در زندان به سر می برد.
۵. همسرش از کار افتاده است.
۶. هرگز ازدواج نکرده است و به تنهایی زندگی می کند.
۷. در برخی اوقات همسرانشان برای پیدا کردن کار مدت طولانی به مناطق دیگر مهاجرت می کنند (ماهانه پیام زن شماره ۲۳۹، فروردین ۱۳۹۱)

سازمان بهزیستی کشور با شناسایی زنان سرپرست خانوار و با به تحت پوشش درآوردن آنها تا حد امکان کمک های مالی و معنوی زیادی به این خانواده ها می کند تا از این قشر آسیب پذیر در جامعه حمایت کند. یکی از این کمک ها دادن تسهیلات وام خود اشتغالی به زنان سرپرست خانواده ها برای شروع کسب و کار و رونق یافتن زندگی و خود کفایی خانواده ها از حمایت های مالی سازمان بهزیستی است.

۳-روش جمع آوری داده ها:

یکی از اصلی ترین بخش های هر پژوهش جمع آوری اطلاعات است. چنانچه که این کار به صورت منظم و دقیق صورت بگیرد کار تجزیه و تحلیل داده ها به درستی صورت می گیرد و جواب های حاصله از صحت و دقت برخوردار هستند.

برای جمع آوری اطلاعات چهار روش وجود دارد:

۱. استفاده از اطلاعات و مدارک موجود

۲. مشاهده

۳. مصاحبه

۴. پرسش نامه

جمع آوری داده ها در این تحقیق بر مبنای استفاده از اطلاعات و مدارک موجود بوده است. در روش جمع آوری داده از اطلاعات موجود، از اطلاعاتی که از قبل آماده هستند استفاده می شود. بدین شکل که محقق به دنبال جمع آوری اطلاعات جدیدی نیست بلکه نسبت به جمع آوری اطلاعاتی که در پرونده های درمانگاهی، بیمارستانی، ثبت احوال و .... است اقدام می کند. در این پژوهش از اطلاعات موجود در پرونده های خانواده های تحت پوشش سازمان بهزیستی استان مازندران شهرستان نور، مجتمع روستایی شهید ناطق نوری بنفشه ده^۱ استفاده شده است.

۱-۳ مزایای روش استفاده از اطلاعات و مدارک موجود :

۱. بخاطر وجود داشتن اطلاعات روش ارزانی محسوب می شود.
۲. در وقت صرفه جویی می شود.
۳. امکان ارزیابی موضوع مورد نظر در تحقیقات گذشته وجود دارد.

۲-۳ معایب روش استفاده از اطلاعات و مدارک موجود:

۱. ناقص بودن و در دسترس نبودن اطلاعات
۲. گاهی به دلیل ملاحظات اخلاقی از دستیابی به اطلاعات منع می شویم.
۳. قدیمی و کهنه بودن اطلاعات در بعضی از موارد مشکل زا است.

۳-۳ جامعه آماری :

یک تحقیق و پژوهش علمی با هدف شناخت یک جامعه آماری صورت می گیرد. تحقیقات برای شناخت و پژوهش کردن در صفات و ویژگی های یک جامعه آماری صورت می گیرد.

۴-۳ تعریف جامعه آماری:

جامعه آماری عبارت است از کلیه افرادی که در یک جغرافیای مشخص دارای صفات یا ویژگی های یکسان باشند. هر چه جامعه آماری کوچکتر باشد می توان جامعه آماری را دقیقتر نسبت به جامعه آماری بزرگتر مورد مطالعه قرار داد .

۵-۳ تعریف نمونه:

^۱مجتمع روستایی شهید ناطق نوری بنفشه ده در آبان ماه سال ۱۳۹۲ تعطیل گشته و پرونده های به اداره بهزیستی شهر چمستان انتقال یافته اند.

اگر جامعه آماری ما بزرگ باشد محقق به دلیل محدودیت هایی که دارد ناچار است از بین افراد جامعه تعداد مشخصی را به عنوان نمونه انتخاب کند و مورد مطالعه قرار دهد در این نمونه ها ویژگی ها و صفت های جامعه را مورد مطالعه قرار می دهد و شاخص ها و اندازهای آماری آنها را محاسبه می کند. به این جامعه های محدود نمونه می گویند. محقق به دو شکل نمونه را انتخاب می کند:

۱. نمونه احتمالی: که در آن همه افراد جامعه از شانس مساوی برای انتخاب شدن بهره مند هستند
۲. نمونه غیر احتمالی: که در آن همه افراد جامعه از شانس مساوی برای انتخاب شدن بهره مند نیستند و محقق نظر شخصی خود را در انتخاب نمونه دخالت می دهد.

۳-۶ انواع نمونه احتمالی:

۱. نمونه های احتمالی ساده
۲. نمونه گیری احتمالی طبقه بندی شده
۳. نمونه گیری گروهی یا شاخه ای
۴. نمونه گیری مکانی
۵. نمونه گیری مادر یا پایه ای
۶. نمونه گیری چند درجه ای
۷. نمونه گیری مختلط

۳-۷ انواع نمونه غیر احتمالی:

۱. نمونه گیری سهمیه ای
۲. نمونه گیری اتفاقی
۳. نمونه گیری وضعی
۴. نمونه موردی

۳-۸ ویژگی های یک نمونه خوب:

۱. سودمندی و برخورداری از جامعیت
۲. داشتن اعتبار و کیفیت لازم برای رسیدن به هدف
۳. داشتن وضوح و طبقه بندی و تعاریف بدیهی اولیه
۴. برخورداری از سرعت در نمونه گیری
۵. اقتصادی بودن عملیات نمونه گیری
۶. قابلیت تعریف و تفسیر صحیح

در پژوهش به عمل آمده جامعه آماری زنان سرپرست خانوار تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور در شهرستان نور که وام خود اشتغالی دریافت کرده اند است و نمونه گیری به عمل آمده از روش احتمالی طبقه بندی شده صورت گرفته. نمونه گیری احتمالی طبقه بندی شده به صورت زیر تعریف می شود:

اولین همایش ملی زن و توسعه پایدار روستایی

در جامعه ای که افراد از تجانس و همگونی برخوردار نیستند از نمونه گیری به روش طبقه بندی استفاده می شود، یعنی افراد جامعه با توجه به صفت درون گروهی خود به طبقه های مختلف تقسیم و افراد نمونه به تناسب از بین تمام طبقات انتخاب می شوند.

نونه مورد بررسی را افرادی از طبقه های مختلف دام دار، خیاط، آرایشگر و... تشکیل می دهند که طبق صفت درونی دریافت وام خود اشتغالی انتخاب شدند.

۳-۹ نمونه آماری پژوهش:

در این پژوهش تعداد ۳۰ خانوار که زنان سرپرست آنها بودند را مد نظر قرار گرفته است، و میزان درآمد خانواده ها قبل از گرفتن وام و بعد از گرفتن وام طبق اطلاعاتی که در پرونده های آنها در اداره بهزیستی موجود است گردآوری شده است

جدول ۱- نمونه آماری پژوهش

ردیف	نوع دریافت وام	راههای دیگر کسب درآمد خانواده	تعداد افراد تحت حمایت	درآمد قبل از وام (ریال)	درآمد بعد از وام (ریال)
۱	پرورش مرغ و اردک	کارگری فصلی همسر معلول + یارانه	۴	۲۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
۲	پرورش مرغ و اردک	کارگری فصلی همسر معلول + یارانه	۵	۳۲۰۰۰۰۰	۴۲۰۰۰۰۰
۳	پرورش مرغ و اردک	مستمری بهزیستی + یارانه	۳	۲۱۰۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰۰
۴	پرورش مرغ و اردک	مستمری بهزیستی + یارانه	۲	۱۶۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰
۵	دامداری (گاوداری)	مستمری بهزیستی + یارانه	۳	۲۰۰۰۰۰۰	۲۷۰۰۰۰۰
۶	دامداری (گاوداری)	مستمری بهزیستی + یارانه	۴	۳۵۰۰۰۰۰	۴۲۰۰۰۰۰
۷	دامداری (گاوداری)	زمین کشاورزی + یارانه	۳	۳۰۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰
۸	دامداری (گاوداری)	زمین کشاورزی + یارانه	۴	۳۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
۹	دامداری (گاوداری)	کارگری همسر معلول + یارانه	۳	۳۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰
۱۰	دامداری (گاوداری)	منشی تاکسی تلفنی + یارانه	۳	۴۸۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰
۱۱	دامداری (گاوداری)	اجاره مسکن + یارانه	۲	۴۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
۱۲	پرورش ماهی	مستمری بهزیستی + یارانه	۳	۲۵۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰
۱۳	پرورش ماهی	مستمری بهزیستی + یارانه	۳	۲۵۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰
۱۴	پرورش گل و گیاه زینتی	مستمری بهزیستی + یارانه	۱	۴۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰
۱۵	پرورش گل و گیاه زینتی	مستمری بهزیستی + یارانه	۲	۱۶۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
۱۶	پرورش گل و گیاه زینتی	یارانه	۴	۱۹۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰

اولین همایش ملی زن و توسعه پایدار روستایی

۲۵۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰	۳	یارانه	پرورش سبزی خوردن	۱۷
۳۰۰۰۰۰۰	۱۹۰۰۰۰۰	۴	یارانه	پرورش سبزی خوردن	۱۸
۷۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۳	کارگری + یارانه	فروش مواد غذایی (کترینگ)	۱۹
۶۵۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰۰	۴	کارگری همسر معلول + یارانه	فروش مواد غذایی (کترینگ)	۲۰
۶۰۰۰۰۰۰	۲۱۰۰۰۰۰	۳	مستمری بهزیستی + یارانه	فروش مواد غذایی (کترینگ)	۲۱
۳۰۰۰۰۰۰	۲۲۰۰۰۰۰	۳	کارگری همسر معلول + یارانه	خدمات درمانی (تزریقات)	۲۲
۲۳۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۲	مستمری بهزیستی + یارانه	خدمات درمانی (تزریقات)	۲۳
۲۵۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰	۱	یارانه	خیاطی	۲۴
۵۰۰۰۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	۴	مستمری بهزیستی + یارانه	خیاطی	۲۵
۴۰۰۰۰۰۰	۲۱۰۰۰۰۰	۳	مستمری بهزیستی + یارانه	خیاطی	۲۶
۴۵۰۰۰۰۰	۲۱۰۰۰۰۰	۳	مستمری بهزیستی + یارانه	خیاطی (پرده دوزی)	۲۷
۳۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱	مستمری بهزیستی + یارانه	آرایشگری	۲۸
۴۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	۲	مستمری بهزیستی + یارانه	آرایشگری	۲۹
۵۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۵	کارگری همسر معلول + یارانه	آرایشگری	۳۰

۴- تحلیل آماری:

۴-۱ سوال؟

آیا میزان درآمد خانواده ها با گرفتن وام خوداشتغالی تغییر یافته است؟

۴-۲ آزمون فرض چیست؟

آزمون فرض آماری در علم آمار روشی برای بررسی ادعاها یا فرض ها درباره ی پارامترهای توزیع در جوامع آماری است.

آزمون فرض برای سوال بالا:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 = \mu_1 = \mu_2 \quad \text{تفاوتی وجود ندارد} \\ H_1 = \mu_1 \neq \mu_2 \quad \text{تفاوت وجود دارد} \end{array} \right.$$

۴-۳ آزمون ویلکاکسون:

آزمون ویلکاکسون جزء آزمون های ناپارامتریک است که برای ارزیابی همانندی دو نمونه وابسته با مقیاس رتبه ای به کار می رود. این آزمون برای طرح های ماقبل و مابعد مناسب است. این آزمون زمانی که قصد داشته باشیم اختلاف مقادیر دو گروه وابسته از داده های کیفی را مورد مطالعه قرار دهیم به کار می رود. این آزمون متناظر با

اولین همایش ملی زن و توسعه پایدار روستایی

آزمون t دو نمونه ای وابسته است و در صورت وجود نداشتن شرایط آزمون t دو نمونه ای وابسته، جانشین خوبی برای آن است.

لازم است نکات زیر را برای این آزمون در نظر بگیریم:

- در این آزمون الزامی در مورد نوع توزیع متغیر وجود ندارد.
- متغیر مورد بررسی در این آزمون باید پیوستگی داشته باشد و مقیاس آن از نوع ترتیبی باشد.
- اجرای این آزمون برای متغیرهایی که دارای مقوله های محدودی هستند امکان پذیر نمی باشد.
- در این آزمون علاوه بر در نظر گرفتن مثبت یا منفی بودن داده ها، مقدار تفاوت آنها نیز در نظر گرفته می شود

در نرم افزار spss در زبانه ی Data view میزان درآمد قبل از وام را به عنوان داده شماره ی یک و میزان درآمد بعد از وام را به عنوان داده ی شماره دو اعمال می کنیم. سپس با استفاده از آزمون ویلکاکسون داده ها را آنالیز می کنیم که خروجی آزمون به صورت زیر است :

/WILCOXON=ghabevam WITH badevam (PAIRED)

Wilcoxon Signed Ranks Test

جدول شماره ۲ رتبه (Ranks)

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
badevam - ghabevam	Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
	Positive Ranks	30 ^b	15.50	465.00
	Ties	0 ^c		
	Total	30		

- a. badevam < ghabevam
 b. badevam > ghabevam
 c. badevam = ghabevam

جدول شماره ۳-آمار آزمون (Test Statistics^b)

badevam - ghabevam	
Z	-4.785 ^a
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000

- a. Based on negative ranks.
 b. Wilcoxon Signed Ranks Test

در جدول شماره ۲ رتبه ها، میانگین رتبه ها و مجموع رتبه ها به دست آمده است.

۱۵.۵ = میانگین رتبه ها

۴۶۵ = مجموع رتبه ها

در جدول شماره ۳ مقدار Z نرمال ۴.۷۸۵- به دست آمده و مقدار معیار تصمیم گیری (sig) صفر به دست آمده است. از آنجایی که این مقدار از ۰.۰۵ (مقدار بحرانی برای آزمون نرمال ۰.۰۵ است) کمتر است لذا دلیلی برای رد کردن فرض صفر ما که عدم تفاوت بین درآمد قبل و بعد از وام است می شود و فرض صفر رد و فرض یک قبول می شود. این بدین معنا است که درآمد خانواده ها قبل و بعد از گرفتن وام خود اشتغالی تغییر و بهبود یافته است. (جان فروند، ۱۳۸۷: ۳۰۲)

۵- نتیجه گیری:

با توجه به پژوهش انجام شده مشاهده شد که میزان درآمد خانواده ها با دریافت وام خود اشتغالی تغییر به سزایی کرد. از آنجایی که حمایت از زنان و پیشگیری از آسیب های اجتماعی از اهداف بسیار مهم سازمان بهزیستی می باشد پس این نهاد می تواند با بهره گیری هرچه بیشتر از حمایت های دولت محترم کمک های شایانی را به این گونه زنان ارائه دهد تا با استفاده از تسهیلاتی نظیر وام خود اشتغالی میزان درآمد و آسودگی خانواده را افزایش دهند، تا رفاه و عدالت بیشتری در جامعه برقرار شود.

۶- مراجع:

۱. سایت کار آفرینی www.karafarini.ir
۲. نهال احمدی، ایران باغبان و دیگران، کسب و کار خانگی راهی به سوی خود اشتغالی زنان و کار آفرینی در خانه، مرکز اطلاعات و آمار شورای فرهنگی اجتماعی زنان، ۱۳۸۸
۳. مقاله بازار کار با گرد آوری مجله جهاد گران، ۱۳۹۰
۴. مجله فکر آفرینان فردا، مسلم خانی، ۱۳۹۰
۵. سایت مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات www.itmanagement.persianblog.com
۶. سایت همیکار www.hamikar.ir
۷. سایت کار آفرینی www.karafarini.ir
۸. ماهانه پیام زن شماره ۲۳۹، فروردین ۱۳۹۱
۹. سایت www.mkamli.com
۱۰. سایت www.behzisti.ir
۱۱. آمار ریاضی، جان فروند، ترجمه ی علی عمیدی، محمد قاسم وحیدی اصل، چاپ یازدهم ۱۳۸۷
۱۲. Home business magazine \ Priscilla Y-Huff, 19th July 2012